

גזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה)

תרגיל 1 צמ' 403

1	מ-ש-י/ה נפעל	12	ש-ו-י/ה הפעיל	23	ת-ל-י/ה נפעל
2	ט-ע-י/ה הופעל	13	ש-ע-י/ה הופעל	24	פ-ר-י/ה הפעיל
3	ר-ב-י/ה הפעיל	14	ע-ט-י/ה קל	25	ר-א-י/ה נפעל
4	ב-נ-י/ה נפעל	15	ש-ת-י/ה קל	26	ש-ח-י/ה קל
5	מ-נ-י/ה קל	16	ש-ק-י/ה הופעל	27	ת-ל-י/ה קל
6	ש-נ-י/ה קל	17	ג-ב-י/ה קל	28	צ-פ-י/ה קל
7	ב-נ-י/ה נפעל	18	ט-ע-י/ה הפעיל	29	צ-ל-י/ה קל
8	מ-ש-י/ה קל	19	ש-ב-י/ה נפעל	30	ק-ש-י/ה הפעיל
9	מ-ש-י/ה נפעל	20	ש-ו-י/ה הופעל	31	ת-ל-י/ה נפעל
10	ש-ב-י/ה נפעל	21	מ-נ-י/ה קל	32	ב-ל-י/ה קל
11	ד-א-י/ה קל	22	מ-ש-י/ה נפעל	33	ת-ו-י/ה הפעיל

תרגיל 2 צמ' 404

1	ד-מ-י/ה פיעל	6	ג-נ-י/ה פיעל	11	ח-כ-י/ה פיעל	16	ג-ב-י/ה קל
2	ג-ל-י/ה פיעל	7	ש-נ-י/ה פועל	12	א-ד-י/ה התפעל	17	נ-ד-י/ה פועל
3	פ-נ-י/ה פועל	8	מ-נ-י/ה פועל	13	מ-צ-י/ה פיעל	18	צ-פ-י/ה פיעל
4	כ-ס-י/ה התפעל	9	ר-ב-י/ה התפעל	14	צ-ו-י/ה התפעל	19	ב-ז-י/ה התפעל
5	ד-מ-י/ה פיעל	10	ג-ל-י/ה פיעל	15	ג-ב-י/ה פיעל	20	א-ד-י/ה פיעל

תרגיל 3 צמ' 404

1. א. כל המילים הן פעלים סבילים.
- ב. נפעל – נכפות, יצלה
הופעל – מורשים, מוטעית, מופלה
פועל – מצופים, ימוצו
- ג. נכפות – פועל, מוטעית – שם תואר, מצופים – שם עצם
- ד. נצלה
2. א. שני הפעלים בעלי אותו שורש.
I. צפ"י/ה נפעל נסתר עבר II. צפ"י/ה קל מדברים עתיד

3. א. לְגִלוֹת (פיעל)
- ב. קל לְשַׁלוֹשׁ
- ג. רצינו
- ד. קָלְתָה

4. א. התאדו (התפעל)
 ב. הפעיל – מתוות, הקשתה
 קל – תמחו, פניתם
 ג. תקשו (קש"ייה הפעיל)
 ד. שם הפועל – למצות
 שם פעולה - מצוי

תרגיל 4 צ' 407

חלק א

1. א. כר"ית קל   ב. כר"ייה קל
 2. א. חר"ית קל   ב. חר"ייה קל
 3. א. שלי"ייה הפעיל   ב. שלי"מ הפעיל
 4. א. רד"ייה קל   ב. יר"ד קל
 5. א. יר"ייה קל   ב. יר"ייה הפעיל
 6. א. רש"ימ הפעיל   ב. רש"ייה הפעיל
 7. א. נש"ל קל   ב. שלי"יה קל
 8. א. טעי"ייה קל   ב. נטי"ע קל
 9. א. תר"ימ הפעיל   ב. תר"ייה הפעיל
 10. א. יש"ב קל   ב. שבי"יה קל
 11. א. געי"ייה קל
       ב. גי"ע קל
       ג. יגי"ע קל

חלק ב

א.

הפעלים שבהם התי"ו היא שורשית	הפעלים שבהם התי"ו היא סימן הנקבה
2. כרתה ברית (כר"ית)	1. כרתה זהב (כר"ייה)
3. העצירה נכפתה (כפ"ית)	4. העבודה נכפתה (כפ"ייה)
6. שבתה המלאכה (שב"ית)	5. הנערה שבתה (שב"ייה)
8. לכרת עץ (כר"ית)	7. לכרות אוזן (כר"ייה)

ב.

הפעלים שבהם המ"ם האחרונה היא שורשית	הפעלים שבהם המ"ם היא האחרונה היא סימן הגוף
2. הנער מעלים (עלי"מ)	1. מעלים על נס (העלה)
3. רן מטעים (הטעמה) (טעי"מ)	יחיד – העלה, רבים – מעלים
5. הנער מדהים (דה"ימ)	4. החיילים מטעים (טעות)
7. בני מפנים (פנימה) (פני"מ)	יחיד – מטעה, רבים – מטעים
	6. החומרים מדהים (דהוי)
	יחיד – מדהה, רבים – מדהים
	8. מפנים מבט (הפנה)
	יחיד – מפנה, רבים – מפנים

תרכיף 5 צמ' 408

- I. 1. ד. מְרַדִּים ר-ד-מ (שלמים) - השאר מגזרת נל"י/ה
  - II. ב. תְּמַהִים ת-מ-ה (שלמים) - השאר מגזרת נל"י/ה
  - III. א. לְפִתָּה ל-פ-ת (שלמים) - השאר מגזרת נל"י/ה
2. 1. ח-ר-ת קל 2. ח-ר-י/ה התפעל / **נבדלים בשורש ובבניין**
  3. 1. מ-ר-י/ה הפעיל 2. ה-מ-ר פיעל / **שוניים בשורש ובבניין**
  4. 1. פ-נ-מ הפעיל 2. פ-נ-י/ה הפעיל / **המשותף הבניין והזמן**
  5. 1. ט-ע-י/ה קל 2. נ-ט-ע קל / **נבדלים בשורש בלבד**
  6. 1. ר-ד-י/ה קל עתיד מדברים 2. ר-ד-י/ה נפעל עבר נסתר / **המשותף השורש בלבד**
  7. 1. נ-ת-ר הופעל נסתר 2. ת-ר-י/ה הופעל נסתר / **נבדלים בשורש ובגוף**
  8. 1. י-ת-ר הופעל עבר נסתר 2. נ-ת-ר הופעל עבר נסתר / **המשותף הבניין, הזמן והגוף**

תרכיף 6 צמ' 409

חלק א

1. א. 1. הַפְנָה 2. הַתְבַּלָּה 3. נִגְלָה 4. הַשְׁתַּנָּה
- ב. בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) בעבר עה"פ מנוקדת בתנועת A - קמץ.
2. א. 1. לְקָרוֹת 2. לְכַבּוֹת
- ב. בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) במקור נטוי צורת **שם הפועל** מסתיימת ב סוֹת = חולם מלא + ת.
- ג. **לגלות, לבנות, לכסות**
3. א. 3. נִרְאָה
- ב. 1. **נִרְאָה** - בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) בעבר עה"פ מנוקדת בתנועת A - קמץ.
"כשהגענו..." – פועל זה מעיד כי המשפט הוא בעבר.
2. **תִּכְבְּרָה** - בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) בעתיד בגוף יחיד עה"פ מנוקדת בתנועת E - סגול.
האות "ת" מעידה שהפועל בזמן עתיד.
4. **נִבְנָה** - בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) בהווה עה"פ מנוקדת בתנועת E - סגול.
"בימים אלו..." – מילים אלו מעידות כי המשפט הוא בהווה.

חלק ב

1. **לְקָרוֹת** בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) **במקור נטוי** צורת שם הפועל מסתיימת ב סוֹת כמו לראוֹת, לקנוֹת.

2. **נִרְאָה** בגזרת נל"י/ה **בהווה** בגוף יחיד עה"פ מנוקדת בתנועת E - סגול , כמו נדָמה.

3. **פְּסִיתִי** דגש קל בבכ"פ בראש מילה.

בְּשֵׁתֵי שְׂמִיכוֹת

4. **יִירָה** בגזרת נל"י/ה **בעתיד** בגוף יחיד עה"פ מנוקדת בתנועת E – סגול כמו ירָאה, יקָנה, יבָנה.

עֲשָׂרִים וְחֲמִישָׁה כְּדוֹרִים

5. **לְגִבוֹת** דגש קל בא בעה"פ אחרי שווא נח כמו לְשָׁבֵר, לְזָכוֹת.

6. **אֶכְסֶה** התחילית בבניין פיעל בתנועת A בגוף מדבר כמו אָסַפְר, אָגַדְל, אָלַמַד. בגוף שני ה"ת" בשווא – תְּדַבֵּר.

7. **זָכַתָּה** דגש חזק תבניתי בעה"פ בבניין פיעל.

8. **נָכָה** צורת בינוני יחיד משקל פֻּעַל כמו יָפָה, נָאָה, קָשָׁה

9. **מְפִיר** יש להגות פועל זה כמו פעלים בבניין הפעיל בשלמים: מְפַקֵּד, מְלַבֵּשׁ – התחילית בפתח.

אוֹתָךְ

10. **לְהִתְפַּנּוֹת** בגזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) במקור נטוי צורת שם הפועל מסתיימת ב סוֹת כמו להתראוֹת, להתגלוֹת.

11. **קָנִיתָם** בבניין קל בגוף נוכחים/נוכחות בעבר פה"פ מנוקדת בתנועת E שווא נע.

ארבעת המצרכים החסרים

12. **אֶבְקֶשׁ** "א" תחילית לציון גוף מדבר בעתיד של בניין פיעל.

ממנו שמונה ספרים

איך יכולתי להפסיק – הרי אני אורה – צ'א' 410

1. טקסט זה הוא טקסט סיפורי המתאר השתלשלות עניינים ופעילות לאורך שנת לימודים. טקסט זה מציין עשייה חינוכית-לימודית בבית הספר. הפעלים מקנים לטקסט אופי דינמי, פעיל ונמרץ. ריבוי פעלים פעילים בטקסט מעצים את המתואר ומקדם את העלילה.
2. א. בפסקות א ו-ב – עבר, ובפסקה ג - עתיד
ב. בפסקות א ו-ב הזמן השליט הוא עבר. טקסט זה הוא סיפור עלילתי המתאר דברים שקרו. בפסקות אלו מתאר המורה את מצבם של תלמידיו לפני תחילת הפרויקט, לכן יש שימוש בעיקר בזמן עבר. לעומת זאת בפסקה ג מתואר הפרויקט העתידי של המורה והציפיות שלו מתלמידיו, לכן הזמן השליט בפסקה זו הוא עתיד.

3. א. מיואשים, ויתרו, הרבו להחסיר, התלוננו, התקשו
 ב. השתפרו, (לא) ציפיתי, (מספר המריבות ביניהם) יקטן, תשתפר
 ג. בפסקות א ו-ב מתואר מצבם הלימודי הקשה והמתסכל של התלמידים לאור כישלונם בקריאה. מצב זה מזמן שימוש בפעלים בעלי קונוטציה שלילית.
 בפסקה ו מתואר המצב לאחר הפרויקט והתוצאות החיוביות שלו - מצב זה מזמן שימוש בפעלים בעלי קונוטציה חיובית.
4. **הרבו** – ר.ב.י.ה, הפעיל, נסתרים   **ניסיתי** – נ.ס.י.ה, פיעל, מדבר
התקשו – ק.ש.י.ה, התפעל, נסתרים   **הראו** – ר.א.י.ה, הפעיל, נסתרים
5. א. יקראו, יתנו, יחושו, יקבלו, יתאכזבו, יגיעו, ירגישו
 ב. תלמידיו של המורה - יקראו, יתנו, יחושו, יקבלו, יגיעו
 תלמידי היסודי - יתאכזבו, ירגישו
6. גיוס ... **נראָה** חולה. פועל **בעבר** בגזרת נל"י/ה נהגה בתנועת A (קמץ) כמו בַּנָּה, נקָנָה, התגָּלָה.
 אתה **נראָה** כאילו... / **נראָה** לי שאני חולה. פועל **בהווה** בגזרת נל"י/ה נהגה בתנועת E (סגול) כמו בּוֹנָה, נקָנָה, נדָּמָה (לי), מתגָּלָה.
7. א. **שניים עד שלושה**
 ב. **בשבילם**